

Η ΝΙΚΗ

Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ...

Κανείς δὲν ἤξερε στὴν ἀρχὴ γιατί σήμαινε ἡ μεγάλη καμπάνα τοῦ Μοναστηριοῦ, πὸν ἡ βοή της γιόμιζε τὸν ἀέρα.

Σὰν πάντα, οἱ πιὸ περιέργοι, δηλαδὴ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ μικροῦ χωριοῦ, πὸν δὲν εἶχανε μὲ τί νὰ σκοτώσουνε τὴν ὥρα τοῦς, τρέξανε στὸ τηλεγραφεῖο νὰ ρωτήσουνε.

— Κάποια εἶδηση θὰ ἦθε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, εἶπε ὁ Εἰρηνοδίκης.

Μὰ ὁ τηλεγραφετής, σὰ νὰ μάντευε τὴν περιέργειά τους, εἶχε κατεβεῖ πρωτίτερα στὴν ἀγορὰ καὶ τὰ εἶπε ὅλα στὸ καφενεῖο, στὸν κόσμο πὸν μαζώχτηκε γύρω του.

Ναί. Εἶχε τηλεγράφημα. Γίνηκε ναυμαχία, ἡ ναυμαχία πὸν τὴν περιμένανε ἀπὸ τόσον καιρὸ, καὶ καταστράφηκε ὅλος ὁ Ρουσσικός στόλος: ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ ἡ Ρουσσία ζήτησε εἰρήνη.

— Δόξα σοι ὁ Θεός, φώναξε ὁ Πάρεδρος.

— Ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδας θαματούργησε πάλι, συμπλήρωσε ὁ σχολάρχης.

— Τί θὰ πεῖ «Θεὸς τῆς Ἑλλάδος»; Ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας γιὰ ὅλον τὸν κόσμο, εἶπε ὁ γραμματέας τῆς Δημαρχίας, ἕνας νεαρὸς πὸν εἶχε διαβάσει ὅλη τὴ βιβλιοθήκη τοῦ Φέξη, ἀγορασμένη μὲ δόσεις, κ' ἤθελε νὰ κἀνὴ σὲ ὅλα τὰ ζητήματα τὸ σοφό.

Ὁ σχολάρχης τοῦριξε μιὰ περιφρονητικὴ ματιά,

— Ἄν ἤξερες περισσότερὴ ἱστορία, παιδί μου δὲ θὰ μιλοῦσες ἔτσι, τοῦ παρατήρησε.

— Ἄστονε αὐτὸν, τὸν ξέρουμε, εἶναι πνεῦμα ἀντιλογίας, εἶπε ὁ πάρεδρος.

Ἡ καμπάνα ξακολουθοῦσε νὰ διαλαλεῖ τὴ σινοφρὰ τῆς Ρουσσίας μὲ τὴ βαρεῖα φωνὴ της πὸν ἔκανε, λές τὴν ἀπανοσιὰ τῆς θάλασσας νὰ τρεμουλιάζει καὶ νὰ σουφρώνει.

Τὰ καίκια, ἀραγμένα στὴν ἀράδα, τὸ ἕνα κολλητὰ στὸ ἄλλο, μέσα στὸ στενούτσικο λιμανάκι, ἀργοκουνόντανε καμαρωτά. Ὁξω στὸ μῶλο ἕνας ψαράς εἶχε ἀπλώσει τὰ δίχτυα του πάνω στὶς πέτρες γιὰ νὰ στεγνώσουνε καὶ αὐτὸς καθισμένος σταυροπόδ., ἀδιάφορος, μπάλλωνε τὸ πανὶ τῆς βαρκούλας του, πὸν τοῦ τὸ εἶχε σκίσει χτὲς ὁ ἄνεμος τοῦ πελάγου.

Τώρα τὰ κανόνια, μὲ τὶς θραχνὲς φωνές τους εἶχανε ἀρχίσει τὸ τραγοῦδι τους, πούτανε τοὺς θράχους νάνιβογγάνε. Ὅλοι ρίχνανε μέσα ἀπὸ τὰ καίκια τους καὶ ὁ καπνὸς σημωνότανε σὰ σύννεφο ἄσπρο καὶ τύλιγε τὶς σημαίες πὸν πλαταγίζανε πάνω στὰ ψηλά κατάστια.

Σὲ λίγο τὰ μαγαζιά κλείσανε καὶ ὁ κόσμος ἔτρεξε ὅλος στὸ Μοναστήρι. Ὁ Δήμαρχος διάταξε νὰ γίνῃ ἐξομολογία γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ Ρουσσικοῦ στόλου. Ἔτσι ὁ δήμαρχος ἔκανε πολιτικὴ, μὰ πολιτικὴ ὄχι πὰ στενὴ, τοῦ νησιοῦ, σὰν ἄλλοτε, μὰ γενικὴ, τοῦ κράτους. Ἡ Ρουσσία εἶτανε τότε ὀχτρός μας, ὁ κόσμος εἶχε φανατιστεῖ ἀπὸ καιρὸ μὲ τὰ γραφόμενα τῶν ἐφημερίδων, κ' ἡ καταστροφὴ τοῦ στόλου της πὸν ἀνάγκασε τὴ Ρουσσία νὰ ζητήσῃ εἰρήνη, χωρετίστηκε σὰ νίκη τοῦ δικοῦ μας στόλου. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια, μιὰ νίκη δική μας δὲ θὰ γεννοῦσε μεγαλύτερο ἐνθουσιασμὸ στὸ μικρὸ νησί, ὅπου ὁ κόσμος δὲν ἔκανε ἄλ-

λο, παρὰ νὰ συζητεῖ γιὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου αὐτοῦ, πὸν τὸ περιμένανε ὅλοι μὲ ἀγωνία.

Σὰ ντέλειωσε ἡ Δοξολογία, ὁ δικηγόρος τοῦ δήμαρχου, πὸν εἶτανε καὶ πρῶτος πάρεδρος, ἀνέβηκε στὸ δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ τὸν πανηγυρικὸ. Ἡ κακόμοιρη ἡ Ρουσσία. Δὲν τῆς ἔφτανε ἡ καταστροφὴ τοῦ στόλου της, ἦρθε καὶ ὁ λόγος τοῦ δικηγόρου γιὰ νὰ τὴν ἀποτελειώσῃ. Γιατὶ ὁ ρήτορας ἐξέτασε τὸ ζήτημα ἱστορικὰ. Ἔβαλε κάτω τὴν ἱστορία καὶ τὴ διπλωματία καὶ ἀπόδειξε στοὺς νησιώτες μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σίγμα, πὸς ὁ μεγάλος ὀχτρός τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶτανε ἡ Ρουσσία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ οὗ Μεγάλου Πέτρου κ' ἔπειτα. Ἄχ ἐκείνη ἡ διαθήκη του! Τέλος πάντων αὐτὸς ὁ Μεγάλος Πέτρος εἶτανε μὲ λίγα λόγια ἕνας ἄτυχος ἄνθρωπος. Ἡ οὐσία τοῦ λόγου εἶτανε πὸς κατὰ βάθος κερδισμένοι εἴμαστε μεις.

— Κερδίζουμε τὴν Πόλη. Σώζεται ἡ Πόλη μας, φώναζε μέσα στὴν ἐκκλησιὰ κουνώντας τὰ χέρια του καὶ δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλό του ἀπειλητικὰ πάντα πρὸς τὴν ἴδια διεύθυνση, σὰ νᾶδειχνε τὴ Ρουσσία. Ὁ γραμματέας τοῦ δήμου, κείνος ὁ ξιπτασμένος νεαρὸς, πὸν εἶχε φάει τὸ θερίο ὅλη τὴ βιβλιοθήκη τοῦ Φέξη, ἀγορασμένη μὲ δόσεις, εἶχε καθήσει παρὰμερα, χαμένος σ' ἕνα στασίδι, καὶ ὅλο χαμογελοῦσε.

— Δὲ νοιώθει κοκκοῦσι γεωγραφία. Ἐκεῖ πὸν δείχνει δὲν εἶναι ἡ Ρουσσία. Ἐκεῖ εἶναι τὸ Τσιρίγο, μουρμούρισε σιγαλὰ σ' ἕνα διπλανὸ του.

— Ἄς εἶναι, σοφὸς ἄνθρωπος, ψιθύρισε αὐτός.

— Ἀλήθεια. Ὅλες τὶς ἐφημερίδες τὶς ξέρει ἀπόξω.

Μὰ ὁ κόσμος δὲν εἶτανε ὑποχρεωμένος νὰ παραδεχτεῖ τὶς ιδέες τοῦ γραμματέα. Ἔτσι ὅπως ἔβαξε τὸ ζήτημα ὁ ρήτορας, δὲν εἶτανε λόγος νὰ μὴν ἐνοθευσιαστοῦνε. «Κερδίσαμε τὴν Πόλη.» Αὐτὸ εἶτανε. Στὴ φαντασία τους ἡ φράση αὐτὴ ἰσοδυναμοῦσε κείνη τὴ στιγμή μὲ τὴ φράση: «Πήραμε τὴν Πόλη.» Αὐτὰ τὰ ξηγοῦνε οἱ ψυχολόγοι καὶ τὰ ξηγοῦνε πολὺ καλά.

Αὐτὸ ἔφτασε γιὰ νὰ ξετρελλαθοῦνε ὅλοι ἀπὸ τὴ χαρὰ τους.

Σὰ βγήκανε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ, δίνανε ὅλοι τὰ χέρια.

— Χριστὸς ἀνέστη, καπτὰ Θύμιο.

— Χριστὸς ἀνέστη, καπτὰν Παναγιώτη.

Οἱ ὑπάλληλοι περιεκυλώσανε τὸ ρήτορα καὶ τοῦ σφίγγανε τὸ χέρι.

— Ἐξοχα, εἶπε ὁ εἰρηνοδίκης.

— Ὁραία τῆς τὰ κοπάνισες, εἶπε ὁ ἀστυνόμος τινύοντας ξεχωριστὰ τὴν τελευταία λέξη πὸν τοῦ εἶτανε ἀπὸ τὴν ὑπερσία του τόσο πολὺ γνώριμη.

— Τὶς παλιοαρκούδες, εἶπε ὁ Δήμαρχος.

— Μιὰ ιδέα· νὰ τοὺς γυρίσουμε πίσω τὶς χρυσὲς φορεσιές πὸν μᾶς ἔχουνε στείλει ἄφορο ἀπὸ τὴ Μόσκα. Αὐτὸ θὰ κάνει ἔξοχη ἐντύπωση, πρότεινε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐπίτροπους τοῦ Μοναστηριοῦ.

— Ὅχι δὰ ἔως ἐκεῖ, δὲν εἶναι καὶ ἀνάγκη. Καλὰ τοὺς ἔτριψε ὁ Θεὸς τὴ μούρη, ἀντίτεινε ὁ παπᾶς.

Μόνον ὁ δεύτερος Ἑλληνοδιδάσκαλος πὸν εἶχε ρθεῖ ἐδῶ καὶ λίγον καιρὸ στὸ νησί, ἕνα παιδί σκεδὸν βιμούστακο, μὲ μακριὰ μαλλιά, δὲ ζύγωσε τὸ ρήτορα καὶ ἀτόμεινε κρύος μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴ βράση τοῦ ἐνοθευσιασμοῦ.

Σὰν τὸν ρώτησε ὁ σχολάρχης πὸς τοῦ φάνηκε ὁ λόγος, σούφρωσε τὰ χεῖλια του περιφρονητικὰ.

— Κούφια λόγια. Κ' ἔπειτα ἡ γλώσσα του...

— Πῶς; Δὲ σοῦ ἄρεσε; καθαρεύουσα πρώτης, ἀπάντησε ὁ σχολάρχης ξαφνιασμένος.

Κείνος προτίμησε νὰ μὴ τοῦ ἀπαντήσῃ, σὰ νὰ μὴν ἤθελε νὰ συζητήσῃ. Γιατί νὰ συζητήσῃ; Μήπως εἶτανε καμιά ἐλπίδα νὰ τοῦ δώσει νὰ καταλάβει; Αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι καὶ νὰ θελήσουνε, δὲν μποροῦνε νὰ καταλάβουνε.

Στὸ νησί δὲν τοῦ εἶχανε καμιά ὑπόληψη αὐτουνοῦ τοῦ νέου. Τὸν εἶχανε γιὰ ζοχαδιακό, γιατί πήγαινε πάντα μοναχὸς του περίπατο καὶ δὲν ἔκανε κανέναν πταρέα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο. Τὸν ὑποφιαζόντανε καὶ γιὰ μαλλιαρό...

* *

— Χριστὸς ἀνέστη, κατὰ Λάζαρε, τοῦ φώναξε κάποιος.

Κείνος τοῦρριξε μιὰ ματιὰ λοξή καὶ πέρασε δίχως νὰ τοῦ ἀποκριθῆι.

Μόνο ὁ κατὰ Λάζαρος, σὲ ὅλο τὸ νησί, δὲν ἠθέλε νὰ πιστέψῃ. Οἱ σημαῖες καὶ τὰ σινιὰ πλάτανιστὰν πάνω στὰ ψηλά κατάρτια τῶν καϊκιῶν διαλαλώντας τὴ νίκη, καὶ μόνο τὸ καϊκι τοῦ κατὰ Λάζαρου ἔβριε ἀστόλιστο ἐκεῖ κοντὰ στὸ μῶλο, σὰν παροπνημένο, σὰ νὰ μὴν εἶχε νοικοκύρη. Κι ὅτα νὸ κατὰ Θάμιος τοῦπε.

— Λὲ θὰ σηκώσης κ' ἐσὺ παντιέρα;

— Ἐσὺ νὰ κάνεις τὴ δουλειά σου, τοῦ ἀποκριθῆκε.

Γιατί εἶτανε τῶν ἀδυνάτων νὰ τὸ πιστέψῃ ὁ κατὰ Λάζαρος πὼς μποροῦσε νὰ νικηθῆι, ποιός; Ἡ Ρουσία; Μπᾶς καὶ δὲν τὴν εἴξερε αὐτὸς τὴ Ρουσία; Ὅλη τὴ ζωὴ του δὲν τὴν πέοασε λοστρόμος στὰ καρόβια ποὺ ταξιδεύανε στὴ Μαύρη Θάλασσα; Δὲν τὴν εἶδε τὴ Ρουσία, δὲ γνώρισε τὸ μεγαλεῖο τῆς; Ἡ Ρουσία δὲν μποροῦσε νὰ νικηθῆι, ὁ νοῦς του δὲν τὸ νοοοῦσε πὼς μποροῦσε νὰ νικηθῆι. Οὐαῖται ἀκόμα ποῦγε κάποτε πάει στὴ Μόσκα. Τὶ ἐκκλησιᾶς εἶτανε ἐξῆς; τί μοναστήρια, τί καμπάνες, τί λουρακιᾶς τί παλάτια! Κ' οἱ πατάδες σὰ λειτουργοῦσαν στὰ γουρῶνι μένοι. Πατάδες εἶτανε κείνοι ἢ βασιλιάδες* Ἐταί, ποῖς νὰ τὸ καταλάβει, ποῖς νὰ τὸ θέλῃ ἢ Ρουσία πέοασε στὸν κόσμο τῶν πωραυηθῶν καὶ πολλὰς πορὲς σὰ δυνάτανε κανένα πασαυθὶ στ' ἀνηλιάκια του — ἀνηλιάκια δὲν εἶχε γιατί εἶχε μείνει ἀνίπαντος — ἢ φαντασία του πίναινε πάντα στὴ Μόσκα ἢ σὶ ἄλλες μενῆλες πολιτεῖες ποῦγε γνωαίσει νέος στὸ καϊκι του. Ἐταί πέοασε ὅλη του τὴ ζωὴ ὁ κατὰ Λάζαρος. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ εἶτανε ἀκόμα παιδί καὶ ἄκουε τὸν παπποῦ του, ναυτικὸ καὶ αἰτόνε, νὰ τοῦ δυνιέται γιὰ τὴ Ρουσία στὸν καιρὸ τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνας. ὅσο ποὺ τὰ εἶδε ὁ ἴδιος καὶ μετὰ τὰ μάτια του, πάντα μετὰ τὸ ἴδιο ὄνειρο ἔβριε ποὺ εἶτανε σινὸ ὑπὸς καὶ ἀνακατεύτηκε μετὰ τὸ αἷμα του. Ἄμα πῶσας πῆρουσά τῆς γιούριε τὸ στίμα του κ' ἔβριε μὴν εἰλάθη ἀνακατεμένη μετὰ κάποιο μυστικὸ σόβλο σὰ νὰ μιλοῦσε γιὰ καμιά ἀνία, κ' ἔτσι ταῖνονότανε καὶ νὰ στασιαροῦνθῆι μπροστά τῆς. Κι ὁ Τσάρος: Πατέ ται δὲν τὸν εἶνε δεῖ τὸν Τσάρο. Μὰ καὶ ποτὲ δὲ στασιαστικὸς πὼς ὁ Τσάρος μποροῦσε γέναι ὅμοιος μετὰ τὸν ἄλλον ἀνθρώπου. Πὼς εἶτανε, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ δώσει, γιατί ἢ σισιοννοῦκα τοῦ Τσάρου γινόντανε μέσα στὴ φαντασία του, τὸ ἴδιο ὅπως, ὅσο καὶ ἂν στασιαστικὸς, δὲν πῶσας ποτὲ νὰ πειράξῃ μετὰ τὸ νοῦ του μιὰ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Τὸνε φανταζόντανε μόνο τυλιγμένο μέσα σὲ μιὰ χοντρή ἀσπρη γούνα ποὺ

ἄφριε νὰ προβάλλουε δυὸ μεγάλα ἀστραφτερὰ μάτια. Τὴν ἱστορία τοῦ Μεγάλου Πέτου τὴν ἔβριε ἀβήσω σὰν παραμῦθι. Τὸ ἴδιο καὶ μετὰ τὴν ἱστορία τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνας. Ἐπειτα ὅποτε καὶ ἂν πολέμησε ἢ Ρουσία μετὰ τὴν Τουρκία, μπᾶς καὶ δὲ βγήκε πάντα νικητὴ ἀπὸ τὸν πόλεμο; Πὼς μποροῦσε τώρα νὰ νικηθῆι. Κι ἀπὸ ποιόνε; Ἀπὸ τὴν Ἀπωνία — ἔτσι ἔβριε τὴν Ἀπωνία. — Καὶ τί εἶναι αὐτὴ ἢ Ἀπωνία, ποὺ θάγει τὸ κουράγιο γὰρ τὰ βάλῃ μετὰ τὴν Ρουσία καὶ νὰ τὴν νικήσῃ κιάλας; Ἀπωνία. Τί ὄνομα εἶναι αὐτό; Ποῦ φέρει αὐτὸ τὸ βασίλειο;

Ἄμα τέλειωσε ἢ δοξολογία, ὁ κατὰ Λάζαρος, ποὺ γιούριε ὅλη τὴν ὥρα στὴν ἀγορὰ μετὰ τὴν πλατεία βοσκῆ του καὶ τὸ κόκκινο ζουγάρι του, τράβηξε γιὰ τὴν καφενὲ τῆς πλατείας. Παράγγειλε ἕνα ναργιλέ ἔβριε τὸ ἕνα πόδι πάνω στὸ ἄλλο καὶ ἄργισε τὸ γουρῶνι ποτὸ. Δίπλα του ἢ συζήτηση εἶχε ἀνάψει πάνω στὸ ἔθνημα τῆς Ρουσίας. Μιὰ δυνατὴ κανονία ἔκανε τὰ τῆματα τοῦ καφενεῖου νὰ τρέφουε. Ὁ κατὰ Λάζαρος στὸν κόθο τῆς κανονίας ἔβριε τὰ μούτρα του.

Ἄξασα ἀκούστηκε μιὰ φωνή:

— Ψέμματα. Δὲ νικηθῆκε. Ἡ Ρουσία δὲ νικεῖται, φώναξε ὁ κατὰ Λάζαρος χτυπώντας δυνατὰ τὸ μακοῦτσι του πάνω στὸ μάρμαρο τοῦ τραπέζιου.

Ὁ πάροδος γιούριε καὶ τοῦρριξε μιὰ λοξὴ ματιὰ γιομάτη περιέργεια.

— Τί λές, κατὰ Λάζαρε; Ἀφοῦ εἶχανε τριλεγορήνη ἀπὸ τὴν Κυβέονση, εἶπε χαμογελώντας.

— Ψέμματα λέει κ' ἢ Κυβέονση, ψέμματα λέτε ὅλοι σας, φώναξε σηκωμένος ὁδοιχός. Ἐνῶ ὁ μεγάλος γουρὸς γαλῆς ποὺ κρεοῦτανε ἀπὸ τὸ δεξί του αὐτί, χτυποῦσε πάνω στὸ πλατὶ, κόκκινο, καφαλισμένο μαγαυλό του.

Ὁ καπετὰ Λάζαρος ὀρθός, πεσήφανος, βγήκε ἀπὸ τὸν καφενὲ, ἐνῶ οἱ ἄλλοι γελοῦσανε πίσω του.

— Τὴ περιέργος τύπος, εἶπε ὁ Δήμαχος.

— Ἴδιος καὶ ἀπαράλλατος ὁ ἀδερφός του ὁ Γιάννης, ποὺ πέθανε, ποῦστεσε ὁ πάροδος.

Ἀλήθεια στὸ νησί τὰ δυὸ ἀδέρφους ἀποτελοῦσανε ἕνα ξεχωριστὸ ζευγάρι. Μαζὶ καθεβαίνανε κάθε πρωτὸ ἀπὸ τὸ στίμα τοῦς στὴν ἀγορὰ, μαζὶ σεργιανοῦσανε, μαζὶ γιούριε τὸ μεσημέρι στὸ στίμα. Κ' οἱ δυὸ εἶχανε κοσμάσιμο ἀπὸ ἕνα χαλκὸ στὸ αὐτί τοῦς καὶ στὴν ἐκκλησιά σὰν πηγαίνανε καθόντανε σὲ κολλητὰ σταθία καὶ ἄμα ἔβριε ὁ δισκος κοίταξε ὁ ἕνας τὴν ἄλλο καὶ ἄλλος γιὰ νὰ ρίξῃ τὸ ἴδιο καὶ αὐτό. Τῶρα ἀποῦνε μόνο ὁ κατὰ Λάζαρος μετὰ τὴν γορὰ τὴν ἀδερφὸν του.

Ἀπὸ τὸ μεγάλο καφενὲ τῆς πλατείας ὁ καπετὰ Λάζαρος τράβηξε γιὰ τὸ μικρὸ καφενεδάκι ποὺ εἶτανε κοντὰ στὸ μῶλο, πρὸς τὸ μέρος ποὺ σκαρῶνανε τὰ καϊκια. Ἐκεῖ ἔβριε νὰ βρεῖ τὴν ἡσυχία του, καὶ κ' ἐκεῖ τὴν ἴδια κουβέντα συνάντησε. Ἐδῶ τὸ λόγον τὸν εἶχε ὁ δημοδιδάσκαλος.

Μπήκε μέσα μονολογώντας θυμωμένος.

— Ἀκούς ἐκεῖ νικηθῆκε;

— Παράξενο σοῦ φαίνεται, κατὰ Λάζαρε; ρώτησε ὁ δημοδιδάσκαλος.

Τοῦοῖξε καὶ αὐτουνοῦ μιὰν ἄγρια, λοξή, ματιὰ.

— Ἐταί αἰ; Τὸ εἶδες τοῦ λόγου σου πὼς νικηθῆκε; Τὸ εἶδες μετὰ τὰ ἴδια σου τὰ μάτια; φώναξε.

— Δὲν ἔγω ἀνάγκη νὰ τὸ ἴδω μετὰ τὰ μάτια μου. Ἄμα τὰ δεβαίονε ἢ Κυβέονση.

— "Α! ή Κυβέρνηση. "Ετσι. "Ολα λοιπόν τὰ ξέρεαι αὐτὴ ή Κυβέρνηση. Καί πῶς μπορεί νά ξέρει αὐτὴ τί γίνεται στήν ἀγορὰ τοῦ κόσμου; Αἰ;

"Ο δάσκαλος χαμογέλασε, ἐνῶ ὁ καρπὸς Λάζαρος καθότανε σ' ἓνα τραπέζι διατάζοντας δεύτερο φαγητό.

— Βρε, εἶδατε σεῖς τὴ Ρουσία; Ξέρεις ἐσὺ, μωρὲ παλιόπαιδο, τί ἔχει νά πῆ Ρουσία; φώναξε.

Τὸν ἀφήσανε νά λέει, γιατί εἶδανε πῶς δὲν εἶτανε γιὰ σοβαρὴ συζήτηση. Μόνο ὑστερὸς ἀπὸ ὧρα ὁ δάσκαλος τὸν σταμάτησε γιὰ νά τοῦ πῆ:

— Ἐπίτελους, ἐμεῖς σάν Ἕλληνας πρέπει νά χαροῦμαστε. Ἀλλοιῶς ή Πόλη εἶτανε χαμένη.

"Ο καρπὸς Λάζαρος χτύπησε τὴ γροθιά του πάνω στό τραπέζι.

— Ποιά Πόλη μωρέ; Ἡ Πόλη ἔτσι κι ἀλλοιῶς εἶναι δική μας. Τὸ λέει ὁ Ἀγαθάγγελος. Κανείς δὲν μπορεί νά μᾶς πάρει τὴν Πόλη. Διάβασε Ἀγαθάγγελο;

Τὸ μεσημέρι πέρασε καμαρωτὸς μέσα ἀπὸ τὴν ἀγορὰ, μὲ τὸ κεφάλι ἀψηλά, γυρίζοντας στό σπίτι του. Ἡ γροθὴ ή ἀδερφή του ποὺ τὸν εἶδε ἔτσι, φοβερωμένο νά μπαίνει στό σπίτι, δοκίμασε νά τὸν παρηγορήσει.

— Αἰ νικήθηκεν τώρα; Τί νά κάνουμε; νά πεθάνουμε;

— Ἐσὺ νά κάνεις τὴ δουλειά σου. Δὲν ξέρεις ἐσὺ ἀπ' αὐτὰ τὰ πράματα, τῆς ἀπάντησε μὲ τόνο ἀσθηρὸ.

Ἐἶτανε ή πρώτη φορὰ ποὺ τῆς μιλοῦσε ἔτσι ἀπότομα. Ἐβράζε μέσα του. Οἱ παντιέρες ποῦθλεπε νά κοιταζοῦνε ψηλά στά κατάρτια τὸν πειράζανε στά νεῦρα, κ' ή κομπάνα τοῦ Μοναστηριοῦ, ποὺ δὲν ἐνοοῦσε νά πάψει, τὸν ἐρέδιζε, λές καὶ τόκανε πίτηδες γιὰ νά τὸν θυμῶνει. Ὡς τόσο δὲν μπορούσε νά θυμῶσει μαζί της, γιατί τόθρισε ἔτσι σάν ἁμαρτία. Μὰ δὲν μπορούσε καὶ νά μὴν κάνει τὴ σκέψη.

— Γιὰ δὲς ἀχαριστία. Ρούσικη κομπάνα καὶ νά χάοσται κι αὐτή.

Μὰ ὁ ἴδιος πάλι τὴν δικαιολογοῦσε.

— Τί φοταίει κι αὐτή; Φταίει ὁ Δῆμιαρχος ποὺ ἔβαλε τὰ παλιόπαιδα νά τὴν βασανίζουνε.

Μιά ἀπορία ὡστόσο τὸν βασάνιζε.

— Γιατί δὲ σπάζει; Γιατί δὲ ραίξει, ἔτσι, στό πῆμα, ἔτσι γιὰ θάμα, γιὰ νά τοὺς βγάλει ὄλους ψευτες;

Τὴν ἀπάντηση τὴν εἶδνε ὁ ἴδιος, κουνώντας τὸ κεφάλι του.

— Μά, καὶ πῶς νά σπάζει. Σπάζει Ρούσικη πρῶμα; Κ' ὑστερα σοῦ λένε πῶς νικήθηκε ή Ρουσία. Γιατί; γιατί τὸ εἶπε κ' ή Κυβέρνηση. Καὶ σάν τὸ εἶπε;

Τὸ μεσημέρι δὲν ἔφαγε μὲ ὄρεξη. Σάν κατέβηκε τὸ ἀπόγεμα πάλι στήν ἀγορὰ τοὺς βρήκε πάλι ὄλους νά συζητοῦνε γιὰ τὴ Ρουσία. Δὲ μίλησε κανενὸς, δὲ ζύγωσε κανένα. Μοναχὸς ἔκοβε βόλτες ἀνάμεσα στήν πλατεία μὲ τὸ κορμὶ τεντωμένο, μὲ τὸ κεφάλι στηλωμένο ψηλά πάνω στοὺς πλατιοὺς ὄμους του...

Βασίλευσε ὁ ἥλιος πάνω στὴ γαληνεμένη θάλασσα.

Οἱ νῆυτες κατεβάσανε πιά τις παντιέρες, τις τυλίξανε κουβάρι καὶ τις βάλανε μέσα στό ἀμπάρι. Τὰ ψηλά κατάρτια, γυμνά τώρα σάν κλαδιὰ δέντρον ποὺ πέσανε τὰ φύλλα του, στό πέρασμα τοῦ χινοπαριὰτικου ἀνέμου, κλονερίζονται μέσα στά κοιμισμένα νερά τῆς θάλασσας, ὡδί ὅτ ὄν...

...πορηγοῦσιν ἢ ἰεναι...

"Ο καρπὸς Λάζαρος τράβηξε κατὰ τὸ μῦλο. Ἐκεῖ εἶτανε ἀραγμένο τὸ δίκτυο τοῦ καϊκιῦ ποὺ τὸ εἶχε τώρα γιὰ νά μεταφέρει ξύλα καιφροῦτα ἀπὸ τὴν ἀντικρινή στερεά. Στάθηκε κάμποσο συλλογισμένος. Ἐπειτα, σὰ νά πῆρε ἀξαρνα κάποια ἀπόφραση, ἔπιασε τὸ σκοινὶ, ζύγωσε τὸ καϊκι καὶ πήδηξε μέσα ἀλοαφρὸς σάν παληγάρι. Ἐνοιωθε κείνη τὴ στιγμή μέσα του ἓνα κορυαίνο σὰ νά εἶτανε εἰκοσι χρονῶν.

Σὲ λίγο μιὰ μεγάλη σημαία ἀπλώθηκε στο κατάρτι. Ἐπειτα δίκτυα τῆς ἀπλώθηκαν καὶ δυο σειρὲς σενάκια πολυχρόμα. ὅσο νά καλοῖδοῦνε τὸ περίεργο θέαμα ἀπὸ τὴν πλατεία ποὺ εἶτανε ὄλοι μαζωμένοι κείνη τὴν ὧρα, ἓνας δυνατὸς κρότος ἀντήχησε κ' ἓνα συννεφεῖο ἀσπρὸς κελτὸς φάνηκε νά ὑψώνεται μπροστὰ στήν πλώρη τοῦ καϊκιῦ του, ὑστερὸς ἄλλος, ἄλλος, ἄλλος...

"Ο καρπὸς Λάζαρος γιόμισε ἀδικίακα τὸ μακρὸ κανόνα του κ' ἔρριχνε, ὄλο ἔρριχνε...

— Νικήθηκε, αἰ; Νά λοιπόν, σὰ νικήθηκε, φώναξε μοναχὸς του κάθε φορὰ ποὺ ἀδειάζε τὸ κανόνι του, γιὰ νά γιορτάσει μιὰ φανταστικὴ νίκη, ἀδιαφορώντας τί πιστεύανε οἱ ἄλλοι...

Τὴ στιγμή αὐτή, καθὼς εἶτανε ὄλοι μαζεμμένοι στό μουράγιο, εἶδανε τὸν καρπὸς Λάζαρο ποὺ ἄρχισε νά φέρνει βόλτες πάνω στήν κουβέρτα. Ἡ πλατεία γαλάζια θρόακα του μεροδεύτανε μέσα στά σέλια του. Γύριζε γλήγορα σὰ σθοῦρα, γύριζε σάν τρελλὸς, χτυπώντας τὰ βαρεῖα του παπούτσια τὰ μυτερά, μὲ τοὺς φιδόγκους, πάνω στήν κουβέρτα, ἐνῶ στό χέρι του ἔσφιγγε ἓνα κλαδοτὸ μαντίλι. Ἡ σημαία γερμένη ἀπάνω του ἀκίνητη, φαινότανε σὰ νά τὸν κοιτοῦσε περίεργα ἀπὸ τὴν κορφή τοῦ καταρτιοῦ.

— Χορεύει, εἶπε κάποιος.

— Βοὲ, μὴν τρελλάθηκε, μουμμούρισε ὁ πάρεδρος.

— Τὸ πίστεψε, φαίνεται, κι αὐτὸς καὶ γιορτάζει, εἶπε ὁ καρπὸς Κωνσταντῆς, ξεκοκκίζοντας τὴ μακριὰ χειρομπαρένια κομπολόγι ποὺ κοιτοῦσε στά χέρια του.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

Ο ΚΑΜΠΟΤΙΝΟΣ

(Τὸ ξανατυπώνουμε γιατί στό περι-
σμένο φύλλο κυριέψανε ἓνας
στίχος, ὁ 9ος).

Κορόνα ἀπόψε' στό κεφάλι μου θά βάλλω
καὶ σκῆπτρο ὀλόχρυσο στό χέρι θά κρατήσω,
Κόποιο νεκρὸ παλιὸ Βασίλειο θ' ἀναστήσω
κ' ἔτσι τερήφανος μπροστὰ σας θά προβάλλω.
Κι' ἀνοίγοντας τὸ θησαυρὸ μου τὸ μεγάλο
ἐλέη καὶ πλοῦτη στοὺς φτωχοὺς μου θά χαρίσω.
Πιὸ δυνατὸς, πιὸ πλουσίος κ' ἀπὸ τὸν Κροῖσο!
Κ' ὑστερα πάλι τὰ στολῖδια μου σὰ βγάλω,
Στὸ Βασίλειο θά εἰπῶ—Σκληρὴ εἶτανε ή καρδιά σου
χρυσσαφικὰ καὶ πλοῦτη ἀπλώνοντας τριγύρω
πάντα νάφινεις πεινασμένα τὰ παιδιὰ σου!
Τ' ἀποσταμένο τὸ κεφάλι μου πρὶν γείρω
γραφτό, ζητώντας τὸ ψομὶ μου εἶναι νά θγάνω.
Καὶ πότε Ρήγα μὲ θεωρεῖς, πότε ζητιάνο!

Σόρα.

ΛΑΥΡΑΣ

Ἡ παντιέρα μας ὑψωμένη περήφανα στό κατάρτι
γράφει: Πόληση καὶ Λευτεριά.

Ψυχάρης